

ΑΠΟ ΤΗ ΝΟΝΑ ΜΟΛΕΣΚΗ

«Ο Πειρασμός»

τον Γρηγόριου Ξενόπουλου από το Σατιρικό Θέατρο

Σκηνοθεσία: Μαριάννα Καυκαρίδου. Σκηνικά-κοστούμια: Κώστας Καυκαρίδης. Μουσική: Σάββας Σάββα. Χορογραφίες: Δήμητρα Α. Μούστρα. Παίζουν: Ανδρέας Μουσουλιώτης, Πόπη Αβραάμ, Μαριάννα Καυκαρίδου, Σπύρος Γεωργίου, Λουκία Μιχαήλ, Βασίλης Μιχαήλ, Μαρία Φιακά, Αστέρω Κυπριανού, Φώτης Αποστολίδης, Λευτέρης Σαλωμίδης, Παναγιώτης Πιλάλης.

ΜΕΡΙΚΕΣ ρεπερτοριακές επιλογές δεν πρέπει να κρίνονται ως απόλυτα καλές ή κακές, αλλά ως καλές ή κακές για το συγκεκριμένο χώρο, για το συγκεκριμένο θίασο, για τη συγκεκριμένη χρονιά, κ.λπ. Πιστεύω πως το Σατιρικό πρέπει να βάλει στον εαυτό του απαγορευτικούς περιορισμούς σ' ό,τι αφορά το είδος των μουσικο-χορευτικών παραστάσεων με προηχογραφημένα στο στούντιο τραγούδια. Αντιλαμβάνομαι ότι αυτή η χοντρογενικευμένη περιγραφή δεν είναι ορισμός θεατρικού είδους, αλλά ας αντιληφθούν και οι υπεύθυνοι των επιλογών του θιάσου ότι σπρώχνουν τους μόνιμους τους θεατές σε μια τέτοια γενίκευση. Όταν μια μεγάλη σειρά των παραγωγών τους τα τελευταία χρόνια έχει αυτή την ομοιότητα μεταξύ τους, τότε επισκιάζονται οι πολλές και βεβαίως πιο σημαντικές διαφορές που αφορούν την ιδιομορφία της λογοτεχνικής βάσης, την ποιότητα του τελικού σκηνικού προϊόντος κ.α. Αυτό, κατ'εμένα, ήταν το πρώτο επιχείρημα που θα μπορούσε να φέρει κανείς εναντίον της φετινής καλοκαιρινής επιλογής του Σατιρικού. «Ο Πειρασμός» του Γρηγόριου Ξενόπουλου όχι μόνο ανήκει στην εν λόγω κατηγορία παραστάσεων, αλλά παρουσιάζεται και υπερβολικά παραφουσκωμένος από τις μουσικο-χορευτικές σκηνές. Ναί μεν η σκηνοθετής της παράστασης Μαριάννα Καυκαρίδου συρράβει αυτά τα μουσικά ιντερμέδια με το κειμενικό μέρος της παράστασης με καλή επαγγελματική τεχνική, χωρίς οι ραφές να φαίνονται υπερβολικά, αλλά αυτό δεν σημαίνει κιόλας ότι τα τραγούδια και τα χορευτικά γεννιούνται από το λόγο και την υπόθεση αβίαστα, ότι τα πρόσωπα της παράστασης έχουν τέτοια κέφια που δεν μπορούν να μη χορέψουν ή ότι τα λυρικά τους συναισθήματα ξεχειλίζουν σε άριες. Όπως και στους φετινούς «Φοιτητές» του Ξενόπουλου στο ΘΟΚ, στον «Πειρασμό» του Σατιρικού πλανάται η αντίληψη ότι χωρίς τις μουσικο-χορευτικές «ενέσεις» ο Ξενόπουλος σήμερα δεν στέκει. Όλοι γνωρίζουμε πως πολλά παλαιότερα λογοτεχνικά και θεατρικά κείμενα βρήκαν δεύτερη ζωή μέσα από μιούζικαλ -αναστάσεις, αλλά το κείμενο δεν πρέπει να παίζει απλώς το ρόλο της αφορμής σε μια τέτοια παράσταση. Πρέπει, τουλάχιστον, να μεταδίδει την αισθητική του, το άρωμα της εποχής του, την ιδιόλεκτο του συγγραφέα, το ιδεολογικό του κλίμα στη μιούζικαλ εκδοχή του.

Όταν όμως το θεατρικό κείμενο υποβαθμίζεται λειτουργικά και αποτελεί αφορμή για την παράσταση, υπάρχει κίνδυνος να εκδι-

κθεί με τον δικό του τρόπο. Ηθογράφος ο Ξενόπουλος, χωρίς αιχμηρές σατιρικές επιθέσεις, με γλυκιά κατανόηση στις αδυναμίες των ηρώων του, που δεν αφαιρεί την παρατηρητικότητα του και την ικανότητά του να εκφράζει την άποψή του μέσα από τις λεπτομέρειες των λεκτικών ή των εμπράκτων αυτοχαρακτηρισμών των προσώπων των έργων του. Νομίζω πως στην παράσταση του Σατιρικού αυτές οι μικρές λεπτομέρειες -κλειδιά δεν έχουν διαβαστεί ως σκηνικές οδηγίες. Οι ρόλοι των τριών κυριών της οικογενείας Γεωργιάδη που έχουν και περισσότερο κείμενο με ενδείξεις για σωστό χαρακτηρισμό, δεν δόθηκαν έτσι που να μπορεί ο θεατής να αφαιρεθεί από το γνωστό φυζίκ της Πόπης Αβραάμ, της Μαριάννας Καυκαρίδου, της Λουκίας Μιχαήλ και να αντιληφθεί τι ακριβώς παίζουν οι ηθοποιοί-αφέλεια, ιδιοτροπία, σκέρτσο, νάζι; Αυτό αφορά και τους ανδρικούς ρόλους, στους οποίους επίσης οι ηθοποιοί δεν κατάφεραν να βάλουν τους υποδουμένους χαρακτήρες μεταξύ ιδίων και του κοινού, οπότε και μες, το κοινό, δεν καταφέρνουμε να δούμε κάτι περισσότερο από τους γνωστούς Ανδρέα Μουσουλιώτη, Βασίλη Μιχαήλ και άλλους να χορεύουν και να ανοιγοκλείνουν τα στόματά τους. Μια και ανέφερα ξανά αυτή την πτυχή της παράστασης, θα υποθέσω ότι η Μαριάννα Καυκαρίδου δεν ζήτησε από το συνθέτη Σάβα Σάββα και τη χορογράφο Δήμητρα Μούστρα στυλιστικές αναφορές στην εποχή του 1910, όταν γράφτηκε ο «Πειρασμός». Περισσότερες τέτοιες αναφορές υπάρχουν στο εικαστικό, ιδιαίτερα στο ενδυματολογικό μέρος της παράστασης (Κώστας Καυκαρίδης).

Το κόσμημα της παραγωγής ήταν η νεαρή Μαρία Φιακά. Ήταν πολύ γλυκιά, αλλά και πολύ ακριβής και αποτελεσματική. Άντησε όσα μπορούσε από το κείμενο, έπαιξε εκρηκτικό συνδυασμό πονηρίας και αθωότητας, τα μουσικο-χορευτικά της σόλο είχαν σκοπό να εμπλουτιστεί και να παρουσιαστεί καλύτερα ο χαρακτήρας της μικρής Καλλιόπης. Ίσως μόνο σ' αυτό το σημείο της παράστασης η ηθοποιός και η σκηνοθετής πετυχαίνουν μέσα από τη «μπουκιά και συχώριο» υπηρέτρια, να υπογραμμίσουν τις δυο αξίες που έχει να δηλώσει σήμερα το εργοπρώτον, την ιδέα του πειρασμού ως κινητήριας δύναμης... των πάντων, δεύτερον, τη μεταφορά στη νεοελληνική σκηνή του παλιού ευρωπαϊκού αμπλουά της σουμπρέτας που κινεί την υπόθεση του έργου. ●